

ก้าวทันนโยบายสำคัญระดับโลก การส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์

Indonesia

อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความหลากหลายมากที่สุดในโลก ทั้งความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม โดยเมื่อปี 2015 ประธานาธิบดี Joko Widodo ของอินโดนีเซียได้จัดตั้งสำนักงานเศรษฐกิจสร้างสรรค์แห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Indonesia Creative Economy Agency) มีหน้าที่พัฒนาและประสานงานด้านนโยบายเพื่อใช้ประโยชน์จากความหลากหลายในการผลักดันศักยภาพด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของอินโดนีเซียให้สอดคล้องกับการเติบโตของยุคดิจิทัล ซึ่งอุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์นี้ มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการเติบโตของ GDP ในประเทศอินโดนีเซีย โดยในปี 2020 ได้สร้างมูลค่าสูงถึง 1,100 ล้านล้านรูเปีย

ทั้งนี้ ภาครัฐได้ให้การสนับสนุน 17 ภาคส่วนของอุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อาทิ แฟชั่น งานฝีมือ อาหาร แอปพลิเคชัน ผู้พัฒนาเกม แอนิเมชัน ดนตรีและภาพยนตร์ เป็นต้น ซึ่งคาดว่าภายในปี 2030 จะมีผู้คนในวัยแรงงานเข้าสู่อุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์กว่า 180 ล้านคน ซึ่งจะสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างมากให้แก่ประเทศต่อไป

Vietnam

เวียดนามเป็นหนึ่งในประเทศที่มีมรดกทางวัฒนธรรมหลากหลายและอุดมสมบูรณ์ทั้งวัฒนธรรมดั้งเดิมและงานร่วมสมัยที่สะท้อนมาในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ งานฝีมือ แฟชั่น และสิ่งทอ โดยมีแรงสนับสนุนหลักจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ขนชั้นกลางที่หาโอกาสการเป็นเจ้าของธุรกิจ รวมถึงเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว เป็นปัจจัยที่ทำให้อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์เติบโตอย่างมาก ซึ่งเวียดนามได้พิจารณาให้อุตสาหกรรมสร้างสรรค์เป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

ปี 2016 รัฐบาลเวียดนามได้เห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม (The National Strategy for the development of Vietnamese cultural industries) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ของอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมจนถึงปี 2030 โดยให้ความสำคัญใน 5 ส่วนหลัก ได้แก่ ภาพยนตร์ ศิลปะการแสดง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การโฆษณาและศิลปกรรม และการถ่ายภาพและนิตรรศการ โดยมุ่งเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างสรรค์ร่วมกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อทำให้เกิดผลิตภัณฑ์และบริการทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยภาครัฐได้ตั้งเป้าสร้างรายได้จากอุตสาหกรรมดังกล่าว 7% ของ GDP ประเทศ ภายในปี 2030 (ปี 2020 อยู่ที่ประมาณ 3-5%)

ก้าวทันนโยบายสำคัญระดับโลก

การส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์

Scotland

สกอตแลนด์มีธุรกิจใอุตสาหกรรมสร้างสรรค์กว่า 15,000 แห่ง มีการจ้างงานกว่า 70,000 คน ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับสกอตแลนด์ได้มากกว่า 5,000 ล้านปอนด์ในทุกปี สกอตแลนด์แบ่งประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ออกเป็น 16 แบบ อาทิ **สถาปัตยกรรม งานฝีมือ แฟชั่นและสิ่งทอ ออกแบบ ศิลปะการแสดง ภาพยนตร์ สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ และเกม** เป็นต้น

ทั้งนี้ ภาครัฐมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น **จัดทำแผน Creative Industries Skills Investment Plan** ที่มีการรวบรวมข้อมูลปัญหาและทิศทางการต้องการจากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ 16 แบบ และคำนึงถึงปัจจัยเฉพาะในแต่ละพื้นที่ของประเทศ **สนับสนุนการผลิต ภาพยนตร์และโทรทัศน์** ร่วมกับพันธมิตรภาคเอกชน ในการจัดหาพื้นที่สตูดิโอถาวร ให้เงินทุนในการพัฒนาทักษะ การผลิตภาพยนตร์และโทรทัศน์ และตั้งกองทุน Production Growth Fund เพื่อดึงดูดให้ผู้ผลิตภาพยนตร์และโทรทัศน์จากต่างประเทศเข้ามาผลิตงานในสกอตแลนด์ รวมถึง**สนับสนุนเงินทุนให้แก่ Creative Scotland** ซึ่งเป็นหน่วยงานสาธารณะที่เปิดโอกาสให้บุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรรับทุนสนับสนุนด้านศิลปะ ภาพยนตร์และโทรทัศน์ และงานสร้างสรรค์

Italy

อิตาลีเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าสร้างสรรค์ (Creative Goods) มูลค่ากว่า 27,031 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2020 ซึ่งเป็นอันดับที่ 3 ของโลก (ข้อมูลจากรายงาน Creative Economy Outlook 2022 ของ UNCTAD) อิตาลีส่งเสริมอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Cultural and Creative Industries : CCI) ตั้งแต่ในระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ โดยรัฐบาลของแคว้น Emilia-Romagna ได้จัดตั้งและสนับสนุนเงินทุนแก่**สมาคม Clust-ER Create** เพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม CCI และเพิ่มโอกาสทางนวัตกรรมผ่านแนวทางการทำงานร่วมกันแบบเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงศูนย์วิจัย และสถาบันฝึกอบรม ซึ่งเน้นการผสมผสานเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และวัฒนธรรม

ตัวอย่างการดำเนินงาน เช่น สมาคม Clust-ER Create ได้ร่วมกับเทศบาลเมือง Bologna ทำ**โครงการ IncrediBOL!** ช่วยสนับสนุนการสร้างธุรกิจสตาร์ทอัพในอุตสาหกรรม CCI ของท้องถิ่น ทั้งการสร้างเครือข่าย สิทธิประโยชน์ทางการเงิน และให้คำปรึกษาทางธุรกิจ **โครงการ Territorial Workshops for Innovation and Sustainability** เพื่อยกระดับธุรกิจสิ่งทอแฟชั่นในเมือง Carpi โดยจัดให้มีการฝึกอบรมทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ การออกแบบ และความรู้ด้านการตลาดบนหลักการของความยั่งยืน รวมถึงสนับสนุน**บริษัท BeauTrip** ร่วมมือกับศิลปินท้องถิ่นช่างฝีมือ และเจ้าของสถานที่ต่างๆ เพื่อออกแบบการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ที่จะได้สัมผัสจากทั้งงานฝีมือ อาหาร ดนตรี มรดกทางวัฒนธรรม และภูมิทัศน์ ที่มีความเป็นอิตาลีโดยแท้

ก้าวทันนโยบายสำคัญระดับโลก

การส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์

Ireland

ในปี 2020 ไอร์แลนด์ส่งออกบริการสร้างสรรค์ (Creative Services) มากเป็นอันดับ 2 ของโลกคิดเป็น 16.2% ของมูลค่าการส่งออกบริการสร้างสรรค์ทั่วโลก และมีสัดส่วนมากถึง 66.1% ของมูลค่าการส่งออกบริการของไอร์แลนด์ (ข้อมูลจากรายงาน Creative Economy Outlook 2022 ของ UNCTAD) ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการผลักดันอย่างจริงจังของภาครัฐที่มีนโยบาย **Creative Ireland Programme** ในปี 2017 เพื่อสร้าง **ความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมทางวัฒนธรรมกับความคิดสร้างสรรค์** ผ่าน 3 กิจกรรมหลัก ได้แก่ (1) **Creative Youth** ส่งเสริมศักยภาพความคิดสร้างสรรค์ของเยาวชน โดยจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนให้เยาวชนได้แสดงออกและพัฒนาตนเอง (2) **Creative Communities** ส่งเสริมชุมชนสร้างสรรค์โดยการสร้างความร่วมมือของคนในชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญด้านศิลปะ มรดก ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และอุตสาหกรรม เพื่อร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมตามความต้องการของคนในชุมชน และ (3) **Creative Nation** เสริมสร้างชื่อเสียงด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้ไอร์แลนด์ โดยการพัฒนาแบบองค์รวม อาทิ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานก่อตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านการผลิตสื่อทัศนวัสดุ (Audiovisual Production) และสนับสนุนศิลปินให้จัดแสดงผลงานในระดับสากล เป็นต้น

Netherlands

ในปี 2013 รัฐบาลเนเธอร์แลนด์ได้ก่อตั้งกองทุน **Creative Industries Fund NL** เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการออกแบบ ด้านสถาปัตยกรรม ด้านวัฒนธรรมดิจิทัล (Digital Culture) และสื่อผสมหลายประเภท (Crossovers) สำหรับผู้ที่เคยได้รับการสนับสนุน โดยสนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรม ผู้ประกอบการ และการมีส่วนร่วมของสังคม กองทุนดังกล่าวมีรูปแบบการสนับสนุนหลายประเภทและจำนวนเงินที่แตกต่างกัน อาทิ บัตรกำนัล (Vouchers) และมีผลการดำเนินงานที่ดี เงินช่วยเหลือสำหรับการวิจัยหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ และเงินช่วยเหลือสำหรับเข้าร่วมงานเทศกาลหรือการแสดงผลงานขนาดใหญ่

ในรายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2022 ของกองทุนฯ ระบุว่า มีผู้ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน 930 ราย คิดเป็นมูลค่า 24.4 ล้านยูโร ตัวอย่างผลงาน อาทิ **การออกแบบสิ่งทอ InterWoven** (สาขาการออกแบบ) ที่ได้แรงบันดาลใจจากระบบรากพืช **การออกแบบพื้นที่สาธารณะ Violette Schönberger** (สาขาสถาปัตยกรรม) ที่สามารถเคลื่อนย้ายตำแหน่งได้ และ **วิดีโอเกม Heldemar** (สาขาวัฒนธรรมดิจิทัล) ที่สร้างความตระหนักถึงปัญหามลพิษจากการกลั่นน้ำมัน นอกจากนี้ ในปี 2022 กองทุนนี้ได้จัดกิจกรรมร่วมกับกองทุน **Flanders Audiovisual Fund** ในการจับคู่ธุรกิจออนไลน์สำหรับอุตสาหกรรมการพัฒนาเกม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ เครือข่าย ตลาด และเงินทุน

ก้าวทันนโยบายสำคัญระดับโลก

การส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์

The United States of America

สหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับศิลปะและวัฒนธรรม เนื่องจากเห็นว่าจะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของประชากร เสริมสร้างอัตลักษณ์ทางสังคม และสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ ซึ่งในปี 2021 อุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์สามารถสร้างรายได้มากกว่า 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ ข้อมูลจากรายงาน Creative Economy Outlook 2022 ของ UNCTAD ระบุว่าสหรัฐฯ เป็น 1 ใน 10 ของประเทศพัฒนาแล้วที่ส่งออกสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์มากที่สุดในโลก โดยมีนโยบายขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์หลายอย่าง อาทิ การออกกฎหมายด้านลิขสิทธิ์ ที่คุ้มครองสิทธิทางกฎหมายแก่ผู้สร้างสรรค์ผลงานแต่เพียงผู้เดียว โดยมีระยะเวลาคุ้มครองตลอดชีวิตและคุ้มครองต่อไปเป็นระยะเวลา 70 ปี หลังผู้สร้างสรรค์ผลงานเสียชีวิต เพื่อสนับสนุนและปกป้องการสร้างความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ อาทิ การสร้างพิพิธภัณฑ์ National Gallery of Art เพื่อใช้จัดแสดงผลงานศิลปะ นอกจากนี้ยังมีองค์กร National Endowment for the Arts (NEA) ซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยสภาคองเกรสในปี 1965 โดยเป็นหน่วยงานอิสระของรัฐบาลกลาง มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนแนวคิดและพัฒนาในเชิงสร้างสรรค์ให้กับทุกคนในประเทศ เพื่อที่จะได้รับประโยชน์จากศิลปะและวัฒนธรรม

ทั้งนี้ องค์กร NEA ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจาก Grants for Arts Projects (GAP) ซึ่งเป็นโครงการทุนบริจาคที่ใหญ่ที่สุด โดยเงินดังกล่าวจะนำมาช่วยเหลือโครงการด้านศิลปะ ซึ่งในปี 2023 มีโครงการที่ได้รับการอนุมัติจำนวน 1,129 โครงการ รวมมูลค่า 31 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ การดำเนินงานเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมของสาธารณะกับการศึกษาด้านศิลปะ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพความคิดสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมทางศิลปะของชาวอเมริกันอย่างแท้จริง

Australia

ออสเตรเลียมีการเติบโตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์กว่า 1 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงปี 2018-2019 และเติบโต 27.4% ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา รัฐบาลออสเตรเลียส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ผ่านมาตรการด้านภาษี อาทิ นโยบายสิทธิภาษีสำหรับการผลิตภาพยนตร์และโทรทัศน์ สิทธิประโยชน์ลดหย่อนภาษีแก่ผู้บริจาคผลงานศิลปะ นอกจากนี้ ภาครัฐได้ประกาศนโยบาย Creative Australia ที่สนับสนุนการพัฒนาศิลปะ วัฒนธรรม และนวัตกรรม โดยสนับสนุนเงินทุน สิทธิประโยชน์ และการสร้างความร่วมมือกับศิลปิน ผู้ประกอบการ และองค์กรศิลปะต่าง ๆ เช่น การก่อตั้งคณะกรรมการด้านดนตรีที่ส่งเสริมดนตรีร่วมสมัยให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

นอกจากนี้ รัฐควีนส์แลนด์ได้ประกาศแนวทาง Creative Together ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ 10 ปี ระหว่างปี 2020-2030 เพื่อพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของประเทศ และยกระดับสังคมของควีนส์แลนด์ผ่านศิลปะ วัฒนธรรม และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นเจ้าภาพงานมหกรรมกีฬาโอลิมปิกและพาราลิมปิก หรือ Brisbane 2032 ผ่านหลายโครงการ อาทิ การสนับสนุนการสร้างผลงานศิลปะจากวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองอะบอริจินและชนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ตามหมู่เกาะบริเวณช่องแคบทอเรส

